

A Systematic Review on Determinants of Financial Reporting Readability

(Case Study: Iran's Securities and Exchange)¹

Nasrin Varmziyar², Mahnaz Molanazari³

Received: 2024/05/14

Accepted: 2025/01/21

Research Paper

Abstract

The current research is applied in terms of its objective, and it operates within the interpretive paradigm. The research sample consists of 31 articles published in business, management, and accounting journals indexed in the SID and ISC databases, covering the period from 2017 to 2022. The PRISMA checklist was employed to develop the review protocol, and the Critical Appraisal Skills Programme (CASP) rubric was used to assess the quality of the studies in the sample. The findings revealed that factors such as corporate governance, management characteristics, earnings management, audit characteristics, and corporate governance mechanisms are key determinants of reporting readability in Iran. Despite the limitations of the "Fog Index," this measure can still be effectively utilized in Iran's stock market. Furthermore, it is significant to propose an Iranian model of factors influencing financial reporting readability, incorporating the key determinants identified in this study. The originality of this research lies in establishing a link between the findings and theoretical frameworks, an aspect often absent or insufficiently addressed in existing studies

Keyword: Readability, Financial Reporting, Writing Tone, Disclosure.

JEL Classification: G41, G14, M21.

1. doi: 10.22051/jera.2025.47183.3242

2. Ph.D. Student, Department of Management and Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, AlZahra University, Tehran, Iran. (varmaziar_sky.2667@yahoo).

3. Associate Professor, Department of Accounting, Faculty of Social Sciences and Economics, AlZahra University, Tehran, Iran. (Corresponding Author). (molanzari@alzahra.ac.ir).

<https://jera.alzahra.ac.ir>

بررسی تعیین کنندندهای خوانایی گزارشگری مالی با استفاده

از روش مرور سیستماتیک

(مورد مطالعه: بازار سرمایه ایران)^۱نسرین ورمزیار^۲، مهناز ملانظری^۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۲/۲۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۱/۰۲

مقاله پژوهشی

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی تعیین کنندندهای خوانایی گزارشگری مالی با استفاده از روش مرور سیستماتیک (مورد مطالعه: بازار سرمایه ایران) است. این پژوهش از منظر هدف جزو پژوهش‌های کاربردی است و پارادایم حاکم بر آن پارادایم تفسیری می‌باشد. نمونه پژوهش شامل ۳۱ مقاله منتشر شده در مجلات حوزه کسب و کار، مدیریت و حسابداری منتشر شده در پایگاه داده اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و پایگاه داده استنادی جهان اسلام برای بازه زمانی ۱۳۹۶-۱۴۰۲ است. برای تدوین پروتکل مرور از چک لیست پریزما استفاده شده و برای ارزیابی کیفیت مطالعات حاضر در نمونه از روبریک برنامه مهارت‌های ارزیابی حیاتی استفاده شده است. یافته‌ها نشان داد عواملی نظیر راهبری شرکتی، ویژگی‌های مدیریتی، مدیریت سود، مدیریت سود، عملکرد مالی و اقتصادی و مشخصه‌های حسابرسی، از تعیین کنندندهای مهم خوانایی گزارشگری در ایران است. می‌توان نتیجه گرفت علاوه بر محدودیت‌های "شاخص فوگ" برای اندازه‌گیری خوانایی این شاخص در بازار سرمایه ایران نیز قابل استفاده است. ارائه مدل ایرانی عوامل موثر بر خوانایی گزارشگری مالی با در نظر گرفتن عوامل مهم شناسایی شده در این پژوهش قابل توجه است. پیوند یافته‌ها با تئوری‌ها که اغلب در پژوهش‌های موجود یا وجود ندارد و یا به صورت ناقص به آن اشاره شده است، دانش افزایی این پژوهش است.

واژه‌های کلیدی: خوانایی، گزارشگری مالی، لحن نوشتار، افشاء.

طبقه‌بندی موضوعی: G41, G14, M21

doi: 10.22051/jera.2025.47183.3242

۱. دانشجوی دکتر، گروه مدیریت و حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء تهران، ایران. (vamaziar.sky.2667@yahoo.com)

۲. دانشیار، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء تهران، ایران. (نویسنده مسئول). (molanzari@alzahra.ac.ir)

۳. دانشجوی دکتر، گروه حسابداری، دانشکده علوم اجتماعی و اقتصادی، دانشگاه الزهراء تهران، ایران. (نویسنده مسئول). (molanzari@alzahra.ac.ir)

مقدمه

یکی از مهمترین منابع اطلاعاتی برای تصمیم‌گیری فعالان بازار سرمایه، سرمایه‌گذاران و سایر ذینفعان، گزارشگری مالی سالانه شرکت‌ها می‌باشد (دیفوند و ژانگ^۱، ۲۰۱۴: ۲۸۲). در سال‌های اخیر قانونگذاران بازار سرمایه و تدوین‌کنندگان استاندارد، در مورد توانایی درک گزارشگری‌های مالی شرکت‌ها توسط استفاده‌کنندگان آنها و افشاشگری گزارش‌های مالی خوانا و قابل فهم، نگران‌اند و این امر باعث گردیده که اقدامات لازم را انجام دهند (بل و لاندسان و شکلفرد^۲، ۲۰۱۱: ۳۹). در این راستا، کمیسیون بورس اوراق بهادار آمریکا^۳ در سال ۱۹۶۷ برای ارائه رهنمودهایی به منظور بهبود خوانایی و قابلیت فهم رویه‌های افشای شرکت‌ها، یک گروه مطالعاتی تشکیل داد (بالسون و میلر^۴، ۲۰۱۷). نتایج این گزارش‌ها (که در سال ۱۹۶۹ با عنوان گزارش ویت^۵ منتشر شد)، توصیه می‌کند که شرکت‌ها باید از انتشار گزارشگری پیچیده، طولانی و زائد بپرهیزند، زیرا تمامی سرمایه‌گذاران قادر به فهم سریع گزارشگری‌های پیچیده شرکت‌ها نیستند (آجینا، لادیتی و سولی^۶، ۲۰۱۶: ۵۱۳).

افشای اطلاعات، معمولاً از سه بخش شامل محتوا، زمان بندی و نحوه ارائه اطلاعات تشکیل شده است که سودمندی هر یک از آنها به خوانایی و قابلیت فهم گزارشگری‌های مالی بستگی دارد (صفری گرایلی و رضائی پشته نوئی، ۱۳۹۸: ۱۳۳). واژه خوانایی به معنای روش تخمینی احتمال موقعیت خواننده در خواندن و درک یک متن یا نوشته است (قهرمانی صغیر، صراف و دارابی، ۱۴۰۰: ۷۱). اطلاعات شفاف به حفظ تعادل بازارهای مالی کمک می‌کند و گسترش رسوایی مالی اهمیت آن را برجسته می‌سازد. فقط سیاست ارتباطی خوب می‌تواند رابطه بین اعتماد بین شرکتها و سهامداران خود را تضمین کند. از اینرو، قانون جدید اقتصادی فرانسه (NRE) در سال ۲۰۰۱، مقررات و توصیه‌های تشدیدشده‌ای را برای افزایش خوانایی اطلاعات منتشر شده در زمینه گزارش مالی الزامی کرده است. این مقررات، به منظور محافظت از سهامداران با اطمینان از اطلاعات دقیق، خاص و واقعی ارائه شده است. گزارش سالانه مؤسسه مالی امور مالی فرانسه بر مفهوم قابلیت خوانایی تأکید کرد. این برنامه اقدام‌هایی را برای رفع بحران اعتماد عمومی و

1. DeFond & Zhang

2. Bell, T; Landsman, W; & Shackelford

3. SEC (Securities and Exchange Commission)

4. Bonsall & Miller

5. Whit report

6. Ajina, A; Laouiti, M; Msolli

انتظارات سیاست مداران صادر کرد. همچنین هدف، بهبود خوانایی اطلاعات مالی ارائه شده به کاربران غیرحرفه‌ای است. حساب‌های دولتی نیز با تعهد به خوانا بودن، پذیرفته می‌شوند. قانون آلی در مورد قوانین مالی (LOFT) به دولت مسئولیت ارائه اطلاعات قابل اعتماد، قابل خواندن و قابل استفاده را مشخص می‌کند و مشخص می‌کند اطلاعاتی قابل استفاده است که توسط غیرحسابداران قابل درک باشد (آجیا و همکاران، ۲۰۲۱: ۵۱۲).

متن مبهم افشای شرکت‌ها، عدم اطمینان در ارزیابی وضعیت شرکت را افزایش می‌دهد. بنابراین، فرانکس بالای کلمات مبهم استفاده شده در گزارش‌های سالانه، می‌تواند برای استفاده‌کنندگان و ذی‌نفعان بیرونی برای ارزیابی ویژگی‌های ریسک شرکت و ارزش آن به مشکل مهمی تبدیل شود. به عبارت دیگر، تناقض مبهم گزارش سالانه می‌تواند خطر اطلاعاتی درک شده توسط یک شرکت را افزایش دهد که سپس توسط وام‌دهندگان قیمت‌گذاری و مورد ارزیابی قرار گرفته و موجب می‌شود که تأمین کنندگان منابع مالی به دلیل بالا بودن ریسک برای منابع و سرمایه خود، نرخ بهره بالایی را از شرکت مطالبه نمایند (لیم، چارمز و^۱، ۲۰۱۸: ۶۷). مطالعات بر اهمیت توصیه‌های تحلیلگران و تأثیر آنها بر تصمیم‌گیری و رفتار سرمایه‌گذاران تأکید کرده‌اند (آسکوئیت، پاتاک و ریتز^۲، ۲۰۰۵). به طور بالقوه از دو منبع مزایایی را برای شرکت به ارمغان می‌آورند: پیدا کردن اطلاعات خصوصی و تفسیر اطلاعات عمومی، این بازیگران نقش واسطه‌ای بین شرکت‌ها و شرکایشان را ایفا می‌کنند. سرمایه‌گذاران همه تخصص و زمان لازم برای پیگیری شرکتها را ندارند. اطلاعات ارائه شده توسط مدیران ممکن است پیش‌بینی‌های تحلیلگران را تسهیل و زمان صرف شده برای پیدا کردن اطلاعات را کاهش دهد؛ از این رو، این اطلاعات باید قابل خواندن باشند (آجینا و همکاران، ۲۰۲۱: ۵۱۳). مطالعات نشان می‌دهد بین اطلاعات قابل خواندن و رفتار تحلیلگران مالی رابطه وجود دارد. تحلیلگران مالی نقش مهمی در ایجاد ارزش سهام شرکت‌ها ایفا می‌کنند (میلر^۳، ۲۰۱۰). اگر فقدان قابلیت خوانایی، نوعی منبع خطر اطلاعاتی است که باعث افزایش هزینه سرمایه خارجی می‌شود، سهام داران شرکت نه تنها دچار مشکلات استخراج اطلاعات مربوط به ارزشیابی می‌شوند، بلکه در نهایت هزینه‌های افزایش منابع مالی خارجی را نیز به همراه خواهند داشت.

1. Lim, E. K.Y; K. Chalmers, and D. Hanlon
2. Asquith, Pathak & Ritter
3. Miller

علاوه بر قابلیت خوانایی، متن مبهم در گزارش‌های سالانه می‌تواند منبع ریسک اطلاعاتی و دخالت در توانایی سرمایه‌گذاران در درک گزارش‌ها باشد (بای و دونگ هو^۱، ۲۰۱۹). با توجه به اینکه اثر بخشی کیفیت گزارشگری مالی توسط عوامل درون سازمانی و برون سازمانی تعیین می‌شود در نظر گرفتن بستر و زمینه‌ای، به منظور درک بهتری از میزان اثرگذاری آن مستلزم استفاده از مبانی نظری است که در آن بستر شکل گرفته است. لذا درک مناسب از رفتار مدیران در خوانایی گزارشگری مالی حائز اهمیت است. زیرا بررسی ایفای کارکرد درست اطلاعات کیفی در شکل‌گیری انتظارات مشارکت‌کنندگان بازار و افزایش شفافیت از طریق کاهش عدم تقارن اطلاعاتی، بدون توجه به خوانایی گزارش‌ها و لحن اطلاعات کیفی امکان‌پذیر نیست. هدف این پژوهش واکاوی، یکپارچه‌سازی، شناخت عوامل و اجزای شکل دهنده و معرفی پیشایندها و پیامدهای خوانایی گزارشگری در ایران می‌باشد.

پژوهش حاضر با پاسخ دادن به این سوال که "روندهای کلی و روابط موجود در ادبیات پژوهش چگونه است" موجب دانش‌افزایی در ادبیات موجود خواهد شد. در این پژوهش مشخصاً عوامل تعیین‌کننده خوانایی گزارشگری از یکدیگر تفکیک شده چرا که ادبیات پژوهش نشان داده است هر یک از موارد تعیین‌کننده خوانایی از یکدیگر متفاوت هستند. پیوند یافته‌ها با تئوری‌ها که اغلب در پژوهش‌های موجود یا وجود ندارد و یا به صورت ناقص به آن اشاره شده است، در این مطالعه ارائه شده است. در این مطالعه به طور خاص در مورد پیشایندهای خوانایی گزارشگری و قابلیت کاربرد تئوری نمایندگی و علامت دهی در توضیح یافته‌های پژوهش بحث شده است. سرانجام این مطالعه با معرفی مجموعه‌ای از موضوعات پژوهش بالقوه، با مرور شکاف‌ها و موضوعاتی که کمتر به آن پرداخته شده است به ادبیات پژوهش کمک خواهد کرد.

مبانی نظری و توسعه فرضیه‌ها

کمسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا در سال ۱۹۶۷ یک گروه مطالعاتی ارایه رهنمودهایی به منظور بهبود خوانایی و قابلیت فهم رویه‌های افشای شرکتها تشکیل داد. نتایج این گزارشات که در سال ۱۹۶۹ با عنوان گزارش ویت منتشر شد، توصیه می‌کرد؛ از آنجا که همه سرمایه‌گذاران قادر به فهم سریع گزارشات پیچیده شرکت‌ها نیستند، لذا، شرکت‌ها باید از انتشار گزارش‌های پیچیده، طولانی و یا زاید، خودداری نمایند (سرهنگی، ابراهیمی و اله‌یاری، ۱۳۹۳). با این حال، نظریه مدیریت مبهم^۲ بیان می‌کند زمانی که

1. Bai, Dong & Hu

2. Management obfuscation theory

عملکرد شرکت ضعیف است، مدیران تمایل دارند تا اطلاعات را به صورت مبهم و پیچیده ارائه نمایند، زیرا بازار ممکن است به اطلاعاتی که به صورت پیچیده افشاء شده با تاخیر واکنش نشان دهد (آجینا و همکاران، ۲۰۱۶: ۵۱۱). همسو با این نظریه، لی^۱ (۲۰۰۵) بیان می‌کند گزارش‌های سالانه شرکت‌هایی که دارای سود کمتری هستند، طولانی‌تر و پیچیده‌تر از سایر شرکت‌ها است. بلومفیلد^۲ (۲۰۰۸) نیز بیان می‌دارد که شرکت‌های دارای عملکرد ضعیف، ناچار به انتشار گزارش‌های مالی طولانی هستند.

مطالعات خوانایی گزارشگری مالی عملاً به دهه ۱۹۴۰ در ایالات متحده باز می‌گردد و شامل فرمول‌هایی بود برای ارزیابی میزان دشواری در متون، براساس متغیرهای واژگانی، واژه‌های پیچیده و جملات طولانی تدوین و ارائه متن را می‌گردید. لی (۲۰۰۸) با استفاده از شاخص امگا به عنوان اندازه‌گیری قابلیت خواندن گزارش، اولین شواهد نمونه‌های بزرگ در مورد عوامل و پیامدهای گزارشگر بودن گزارش سالانه را ارائه داد. او مشاهده کرد که خوانایی گزارش در میان شرکت‌ها به شدت متفاوت بود، در حالی که شرکت‌هایی با درآمد پایین‌تر، احتمال انتشار گزارش‌های پیچیده را داشتند. پس از این اندازه‌گیری، بیدل، هیلاری و وردی^۳ (۲۰۰۹) قابلیت خوانایی را ابعاد پیش رو از کیفیت گزارشگری در نظر گرفتند و ارتباط معناداری بین کارایی سرمایه‌گذاری و پیچیدگی گزارش کردند. میلر (۲۰۱۰) نشان داد با افزایش پیچیدگی گزارش‌های مالی، میزان سرمایه‌گذاری از سوی سرمایه‌گذاران کاهش می‌یابد؛ چون هر چه گزارش‌های مالی پیچیده‌تر باشد، هزینه و زمان بیشتری برای تجزیه و تحلیل آن الزم است (رمضان احمدی، آرمن و درسه، ۱۴۰۱: ۳۱۴). با این وجود، بر اساس ادبیات نظری موجود، ویژگی‌های شخصیتی مدیران فراتر از ویژگی‌های اقتصادی و حسابداری شرکت تأثیر بسزایی بر گزارشگری مالی دارند. به طوری که شرکت‌های دارای مدیران توانمند کمتر از سایر شرکت‌ها اقدام به مبهم ساختن عملکرد واقعی خود می‌نمایند.

تعاریف و اصطلاحات

پیش از پرداختن به مسائل خاص روش شناختی، برای ایجاد یک درک مشترک از مفاهیم درگیر، اصطلاحات اساسی در خصوص "خوانایی"، "خوانایی گزارشگری مالی" و "تعیین‌کننده‌ها" تعریف شده است.

1. Li

2. Bloomfield

3. Biddle, Hilary & Verdi

اصطلاح خوانایی، در عام‌ترین مفهوم خود در بسیاری از متون به معنای شاخصی برای بررسی میزان سادگی یک متن نوشتاری بکار رفته است. آنچه به شکل‌گیری و رشد این حوزه پژوهش کمک کرد باور پژوهشگران به این بوده است که می‌توان درجه دشواری یک متن را از طریق شاخص‌های مشخص و با استفاده از متغیرهای مستخرج از متن مورد بررسی محاسبه کرد و با استفاده از نتایج به سطح بندی متون پرداخت. شاخص‌های خوانایی با تجزیه و تحلیل محتوای یک نوشته یا متن، به اندازه‌گیری درجه خوانایی آن متن می‌پردازند. در این تجزیه و تحلیل به خصوص بر کلمه‌ها، عبارت‌ها و پاراگراف‌های یک نوشته تاکید و با شمارش کلمه‌ها و جمله‌ها و استفاده از شاخصی خاص، میزان دشواری متن تعیین می‌شود (احمدی و قائمی، ۱۴۰۰: ۳۹). منظور از "خوانایی گزارشگری مالی" قابلیت فهم و درک صورت‌های مالی است. کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا (۱۹۶۹) نشان داد همه سرمایه‌گذاران قادر به فهم سریع گزارش‌های پیچیده شرکت‌ها نیستند، لذا شرکت‌ها باید از انتشار گزارش‌های پیچیده، طولانی و یا زائد، خودداری نمایند. از اینرو شرکت‌ها را الزام به انتشار گزارش‌های خواناتر و قابل فهم‌تر نمود (ریاحی نژاد و توانگر، ۱۴۰۱: ۷۳).

با توجه به هدف اصلی پژوهش مبنی بر بررسی "تعیین‌کننده‌های خوانایی گزارش‌های مالی"، ضروری است تعریف روشنی در خصوص سه متغیر پیش گفته ارائه کرد تا تعریف یکسانی میان محققان به منظور بررسی پژوهش‌های در اختیار قرار گیرد. تعاریف ارائه شده براساس تعریف مطالعات نمونه از متغیرهای پیش گفته ارائه شده است. بر این اساس منظور از تعیین‌کننده‌ها نیز "عوامل موثر" بر خوانایی گزارشگری مالی است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از منظر هدف جزء پژوهش‌های کاربردی است و پارادایم حاکم بر این پژوهش پارادایم تفسیری می‌باشد، چرا که پژوهشگر در تعامل با موضوع پژوهش است و تفسیر وی بر نتایج پژوهش تاثیرگذار خواهد بود. همراستا با پارادایم پژوهش، روش پژوهش کیفی انتخاب و از میان روش‌های پژوهش کیفی از روش مرور سیستماتیک و برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش از روش تحلیل محتوا بهره گرفته شده است. مرور سیستماتیک یکی از روش‌های پژوهش اکتشافی برای ایجاد و استخراج یک چارچوب مرجع مشترک مبتنی بر نتایج پژوهش‌های گذشته می‌باشد. مرور سیستماتیک مستلزم این امر است که محقق بازنگری دقیق و

عمیقی را انجام داده و یافته‌های پژوهش‌های مرتبط را ترکیب نماید. هدف از مرور سیستماتیک، آشکار ساختن روندها، روابط، (نا)سازگاری‌ها^۱ و شکاف‌های موجود در ادبیات پژوهش است و به منظور سازمان دهی و ارزیابی مطالعات موجود در یک حوزه خاص انجام می‌شود. در این مطالعه برای تدوین پروتکل مرور، از چک لیست پرزما^۲ (۲۰۲۰) استفاده شده است. تدوین پروتکل مرور موجب می‌شود تا روش‌های انجام مرور به صورت ساختارمند مشخص شده، سوگیری در گزینش مطالعات کاهش یافته و پایایی پژوهش افزایش یابد. مراحل انجام پژوهش براساس این روش به شرح زیر است:

- ۱) مرحله اول: تعیین هدف کلی پژوهش به معنای بررسی کلی مطالعات در حوزه خوانایی گزارشگری مالی با توجه به اهمیت موضوع و چالش‌های مشاهده شده در ادبیات پژوهش؛
- ۲) مرحله دوم: تعیین پروتکل اولیه جست و جو براساس پایگاه داده پژوهش، زبان پژوهش، دوره زمانی، نوع متون قابل بازیابی. بازه زمانی جست و جو از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۲ انتخاب شد.
- ۳) مرحله سوم: تعیین هدف خاص پژوهش است که با بررسی بیش از یک سوم مطالعات حاصل از مرحله اولیه غربالگری به دست آمده است.

جدول ۱. چک لیست مرور ادبیات پژوهش براساس چک لیست پیشنهادی پرزما

تعیین هدف کلی پژوهش: خوانایی گزارشگری مالی				مرحله اول
تعداد مقاله‌های حاصل از جستجوی اولیه: ۳۳۹	پایگاه استنادی علوم جهان اسلام (ISC)	پایگاه داده جستجو	تعیین پروتکل جستجوی اولیه	مرحله دوم
	پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی (Sid)	زبان		
	فارسی	دوره بررسی		
	۱۳۹۶-۱۴۰۲	محدوده جغرافیایی مطالعات		
	ایران	روش مطالعه		
	مطالعات کمی و کیفی و آمیخته	نوع متون قابل بازیابی		
	مقالات منتشر شده در مجلات داوری شده			

1. Inconsistency

2. PRISMA

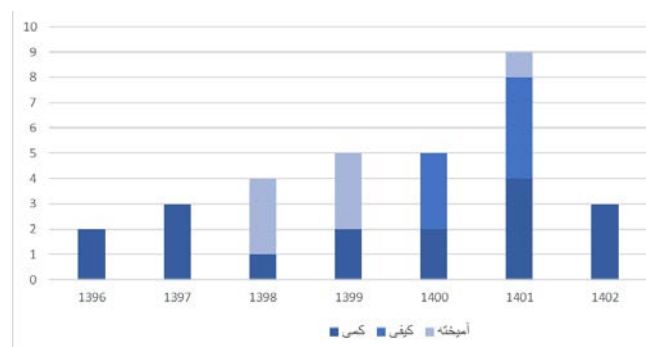
	نوع مجلات	مطالعات حوزه حسابداری و مدیریت کسب و کار
		"خوانایی"، "گزارشگری"، "تحلیل متن"، "تحلیل محتوا"، "گزارشگری مالی"، "ویژگی‌های کیفی صورت‌های مالی"
مرحله سوم	بررسی کلی مطالعات به جهت تعیین هدف پژوهش: بررسی تعیین کننده های خوانایی گزارشگری مالی	
مرحله چهارم	بررسی اولیه عنوان مقاله ها به جهت شمول در ارزیابی نهایی	تعداد مقالات حذف شده مبتنی بر عنوان پژوهش: ۱۶۵ تعداد مقاله های بررسی شده بر اساس عنوان: ۱۷۴
مرحله پنجم	بررسی اولیه چکیده مقاله ها به جهت شمول در ارزیابی نهایی	تعداد مقاله های حذف شده مبتنی بر چکیده پژوهش: ۱۲۶ تعداد مقاله های بررسی شده بر اساس چکیده: ۴۸
مرحله ششم	بررسی محتوای مقاله ها به جهت ارزیابی مربوط بودن	تعداد مقاله های حذف شده مبتنی بر مربوط بودن محتوای پژوهش: ۱۴ تعداد مقاله های بررسی شده بر اساس محتوا: ۳۴
مرحله هفتم	بررسی اولیه محتوای مقاله ها به جهت بررسی کیفیت مقاله (چک لیست CASP)	تعداد مقاله های حذف شده مبتنی بر ارزیابی کیفیت پژوهش: ۳ تعداد مقاله های بررسی شده بر اساس معیار پژوهش: ۳۱

برای دستیابی به روایی، مندرجات چک لیست پرینما سرلوحه کار قرار گرفته است. به علاوه انتخاب پایگاه داده‌های علمی جهان اسلام و پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی، دلیل پوشش گسترده مقالات داوری شده با ضریب تاثیر بالا، به روایی کمک می‌کند، تمرکز بر مقالات داوری شده نیز از نظر روایی پژوهش مفید است. اگرچه هدف این مطالعه قابلیت تعمیم یافته‌های پژوهش است و به همین علت از کلمات کلیدی گسترده استفاده کرده است اما ادعا نمی‌شود که یافته‌های این پژوهش می‌تواند فراتر از ادبیات پژوهش بررسی شده تعمیم یابد. همچنین بکارگیری دو پژوهشگر در پژوهش و ارزیابی کیفیت کدگذاری‌ها با استفاده از ضریب توافق کاپا به صورت پیوسته منجر به افزایش پایایی پژوهش شده است.

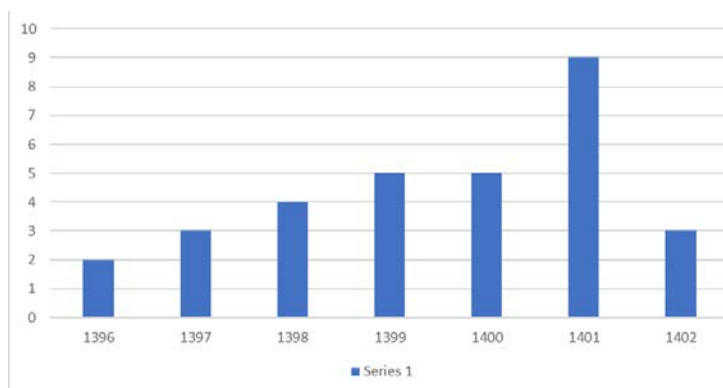
یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

بررسی نمونه پژوهش حاکی از آن است که بخش عمده مطالعات مربوط به سال ۱۴۰۱ (تعداد ۹ مطالعه) است و رویکرد کمی، روش‌شناسی غالب در این پژوهش‌ها است. فراوانی بالاتر نمونه پژوهش در سال‌های اخیر حاکی از اهمیت موضوع از نگاه نویسندگان است. نمودارهای شماره ۱ و ۲ به ترتیب فراوانی مطالعات طی سال‌های مختلف و بر اساس تعداد طبق روش‌شناسی بکارگرفته شده ارائه کرده است.

نمودار ۱. فراوانی مطالعات طی سال‌های مختلف براساس روش‌شناسی

نمودار ۲. فراوانی مطالعات براساس تعداد

همچنین بررسی‌ها نشان داده است که بیشترین فراوانی نمونه پژوهش متعلق به مجلات ذیل است:

- پژوهش‌های حسابداری مالی.
- پژوهش‌های تجربی حسابداری.

یافته‌های پژوهش در خصوص تعیین کنندة های خوانایی گزارشگری مالی

در این بخش براساس تحلیل مقالات موجود در نمونه پژوهش، کلیه عواملی که خوانایی گزارشگری مالی تأثیرگذار است استخراج شده است. در واقع عوامل موثر در نقش متغیرهای توضیح دهنده یا مستقل و خوانایی گزارشگری در قالب متغیر وابسته در مطالعات مورد بررسی قرار گرفته‌اند. در خصوص کلیه متغیرها انواع رویه‌های اندازه‌گیری به کار گرفته شده در مطالعات نیز در جداول ارائه شده است. لازم به ذکر است که عوامل شناسایی شده با هم دارای هم پوشانی بوده و در مواردی بر یکدیگر تأثیرگذار هستند که با هدف ارائه جامع کلیه عوامل شناسایی شده، به تفکیک ارائه شده‌اند. به عنوان مثال عامل صنعت و رقابت در ادبیات پژوهش به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گرفته است در حالی که رقابت در میان شرکت‌های یک صنعت رخ می‌دهد و این دو عامل قابل تفکیک از یکدیگر نیستند. با این وجود با هدف ارائه‌ی دقیق‌تر از ادبیات پژوهش موارد به صورت جداگانه ارائه شده است.

ویژگی‌های شخصیتی مدیریت-توانایی مدیریت

ویژگی‌های رفتاری، تمایلات شخصی، سلیقه‌ای و احساسات مدیران می‌توانند سیاست‌ها و روش‌های انتخاب در سازمان را تحت تأثیر قرار دهد. نادیده گرفتن این ویژگی‌های، اثربخشی سازمان و کیفیت گزارش‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. اسدی و همکاران (۱۳۹۹) نشان می‌دهند که بیش اطمینانی مدیران بر خوانایی تأثیر منفی دارد. بیش اطمینانی باعث برآورد بیش از حد دانش و مهارت‌ها و بی اهمیت جلوه دادن خطرات می‌شود. همچنین منجر به این احساس می‌شود که می‌توان مسائل و حوادث را کنترل کرد درحالی‌که به واقع چنین نیست. از اینرو بیش اطمینانی مدیران بیشتر به دست بالا گرفتن شدت شوک جریان نقدی مثبت آتی از پروژه‌های در حال

اجرا منجر شده به طوری که باعث دست‌کم گرفتن شوک‌های منفی ناشی از جریان نقدی آتی می‌شود (آمارا، آمر و جاربویی^۱، ۲۰۱۳: ۴۵۹). بیش‌اطمینانی مدیریتی در پیش‌بینی هزینه‌ها و فروش اعمال می‌شود. در این صورت تصمیم‌گیری مدیران، می‌تواند بر کیفیت و خوانایی گزارش‌های مالی تاثیر داشته باشد. کمال‌گرایی دیگر ویژگی شخصیتی است که با تلاش فرد برای بی‌عیب و نقص بودن استانداردها برای بالابردن سطح عملکرد توصیف می‌گردد که با خود ارزیابی انتقادی و نگرانی در مورد ارزیابی دیگران همراه است. احمدی (۱۴۰۰) بیان می‌کند مدیران مالی که دچار سادیسم روزمره (دگرآزاری) هستند، از سطوح کمتری از کمال‌گرایی برخوردارند. با این توضیح می‌توان تبیین کرد که مدیران مالی دچار سادیسم روزمره به علت نداشتن انتظارات از خود و دیگران، در نوشتن گزارشگری مالی عملکرد ضعیف‌تری برای خوانایی آن دارند؛ یعنی این افراد به گونه‌ای وسواسی نسبت به اعمال خود عمل نمی‌کنند. در مقابل احمدی و معطوفی (۱۴۰۱) بیان می‌دارند که مدیران با وسواس فکری-جبری که با خودارزیابی انتقادی و نگرانی در مورد ارزیابی دیگران همراه است، به علت داشتن انتظارات از خود و دیگران، در نوشتن گزارشگری مالی عملکرد بهتری برای خوانایی آن دارند؛ یعنی این افراد به گونه‌ای وسواسی نسبت به اعمال خود عمل می‌کنند. اگرچه وسواس فکری-جبری دارای جنبه‌های مثبت و منفی می‌باشد، اما نتایج پژوهش احمدی و معطوفی (۱۴۰۱) نشان داد که افکار مثبت و منفی وسواس فکری-جبری به‌عنوان یک فرصت است که جنبه‌های خوشایند آن می‌تواند به عملکرد بهتر کارها و اعمال منجر گردد.

از سوی دیگر بر اساس نظریه علامت‌دهی شرکت‌ها با استفاده از علامت‌هایی مشخص با ذینفعان خود در تعامل هستند و آنها را در جریان عملکرد خود قرار داده و در نتیجه باعث کاهش عدم تقارن اطلاعاتی می‌شوند. بر پایه این نظریه مدیران توانمند کمتر از سایر مدیران تمایل به ارائه مبهم اطلاعات دارند. بنابراین چنین مدیرانی به منظور آگاه ساختن سرمایه‌گذاران و تحلیلگران مالی از عملکرد خوب و توانایی‌های خود اقدام به انتشار گزارش‌های مالی خواناتر و قابل فهم‌تر می‌نمایند (حسن^۲، ۲۰۱۷: ۳۴۷).

1. Amara, I; A.B. Amar, & A.Jarboui

2. Hasan

جدول ۲. مرور مطالعات ویژگی‌های مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	تأثیر بر خوانایی	نحوه اندازه گیری خوانایی
بیش اطمینانی	سرمایه‌گذاری بیش از حد در مخارج سرمایه‌ای	اسدی و همکاران (۱۳۹۹)	تأثیر منفی	شاخص فوگ
بیماری سادیسیم روزانه	پرستنامه اومیرا، دیویس و هاموند ^۱ (۲۰۱۱)	احمدی (۱۴۰۰)	تأثیر مثبت	شاخص فوگ، شاخص فلتش، شاخص طول متن
بیماری وسواس فکری-جبری	جلسات درمانی فراشناختی ولز (۲۰۰۹)	احمدی و معطوفی (۱۴۰۱)	تأثیر منفی	شاخص فوگ
توانایی مدیریت	الگوی دمرجیان (۲۰۱۲)	صفری گرایلی و رضایی بیته نوئی (۱۳۹۷)	تأثیر مثبت	شاخص فوگ و شاخص طول متن

مدیریت سود

از آنجایی که محاسبه سود بنگاه اقتصادی متأثر از روش‌های برآوردی حسابداری بوده و تهیه صورت‌های مالی بر عهده‌ی مدیریت واحد تجاری می‌باشد، ممکن است بنا به دلایل مختلف، مدیریت اقدام به مدیریت سود نماید (مرکل و برینان^۲، ۲۰۱۱: ۱۱۹). زمانی که مدیران قصد تقلب در صورت‌های مالی را داشته باشند، گزارش‌های مالی پیچیده‌تر و با خوانایی کمتری منتشر می‌کند تا بدین طریق رفتار فرصت‌طلبانه مدیران را پنهان نموده و امکان شناسایی آن توسط سرمایه‌گذاران، تحلیلگران مالی و سایر نهادهای قانونی را کاهش دهند (نوروزی، عباس، داداشی، آذین‌فر، ۱۳۹۸: ۱۹). یافته‌های مربوط به عامل تعیین کننده مدیریت سود در خوانایی گزارشگری حاکی از آن است که، مدیران با استفاده از افشای پیچیده و طولانی، برخی از اطلاعات مورد نظر خود را از نظر سرمایه‌گذاران و سایر ذی‌نفعان مخفی نگه می‌دارند تا اخبار بد یا عملکرد بد آنها در گزارش‌های شرکت به سادگی مشخص نشود (احمدی و قائمی، ۱۳۹۹: ۴۸). مدیران شرکت‌هایی که مبادرت به مدیریت سود کرده‌اند نیز با وجود اینکه اخبار خوبی را افشا می‌کنند، انگیزه دارند که ابزارهای دسترسی به این اخبار را مخفی نگه دارند. به عبارت دیگر زمانی که مدیران اقدام به مدیریت سود می‌کنند، تلاش می‌کنند گزارش‌ها را با خوانایی

1. Davis & Hammond

2. Merkl-Davies D.M; Brennan N.M

کمتری ارائه کنند تا تشخیص رفتار آنها در مدیریت سود دشوار باشد. نتایج مقاله احمدی قائمی (۱۳۹۹) نشان می‌دهد که شرکت‌ها در هر سال مالی که اقدام به مدیریت سود واقعی نمایند، گزارش سالانه خود را در آن سال با خوانایی کمتری منتشر می‌کنند. یافته‌های ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۰) و کنگرلویی و همکاران (۱۳۹۷) همسو با لو و همکاران (۲۰۱۷) و صفری و همکاران (۱۳۹۶) مبنی بر تاثیر مدیریت سود بر خوانایی گزارش‌ها سالانه است. با توجه به منفی بودن این رابطه در پژوهش آنها بطور ضمنی می‌توان بیان کرد که شرکت‌ها بورس اوراق بهادار تهران رفتار مدیریت سود خود را با پیچیده‌تر کردن گزارش‌ها مالی پوشش نمی‌دهند.

جدول ۴. مرور مطالعات مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	تاثیر بر خوانایی	نحوه اندازه گیری خوانایی
مدیریت سود واقعی	جریان نقدی عملیاتی غیرعادی، تولید غیر عادی و هزینه‌های اختیاری غیر عادی	احمدی و قائمی (۱۳۹۹) کنگرلویی و همکاران (۱۳۹۸)	تاثیر منفی	شاخص فوگک، فلش و طول سند
مدیریت سود	مدل کازینیک (۱۹۹۹)	ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۱)	تاثیر منفی	شاخص فوگک
		صفری گرایلی و همکاران (۱۳۹۶)	تاثیر منفی	شاخص فوگک و شاخص طول متن
		جبارزاده کنگرلویی و همکاران (۱۳۹۸)	تاثیر منفی	لگاریتم طبیعی تعداد کلمات در یادداشت- های توضیحی
مدیریت سود	الگوی جونز (۱۹۹۱)	خانی و همکاران (۱۳۹۹)	تاثیر منفی	شاخص فوگک

مکانیزم‌های راهبری شرکتی

از نظر تئوری مشروعیت دو دسته از عوامل هستند که بر میزان و نحوه افشا تاثیر گذارند دسته اول ویژگی‌های شرکتی و دسته دوم ویژگی‌های راهبری شرکت. دسته اول بیانگر این است که هر شرکت از یک مجموعه ویژگی‌هایی برخوردار است که تا اندازه زیادی با نوع و ماهیت فعالیت آن در ارتباط می‌باشد. دسته دوم بیانگر عواملی است که میزان و نحوه پاسخ‌گویی

شرکت به ذینفعان را نشان می‌دهد در تئوری مشروعیت مدیران به عنوان مباشر مالکان شرکت باید در مقابل منابعی که در اختیار دارند، پاسخگو باشند. در نتیجه انتظار می‌رود در شرکت‌هایی که مکانیزم راهبری مناسبی وجود دارد و پراکندگی مالکیت بیشتر است افشای صحیح و بیشتر اطلاعات مورد توجه قرار گیرد.

در جدول (۵) در پژوهش قهرمانی صغیر، صراف و دارابی (۱۴۰۰) و عرب و پناهی (۱۴۰۱)، می‌توان بیان نمود که هرچه تمرکز مالکیت کمتر شود گزارش هیات مدیره خواناتر است. تئوری نمایندگی بیان می‌دارد که پراکندگی مالکیت موجب بروز هزینه‌های نمایندگی و تضاد منافع بین مدیران و مالکان می‌شود (مکلینگ و جنسن، ۱۹۷۶). از این رو، شرکت‌های با میزان تمرکز مالکیت پایین‌تر، اقدام به انتشار گزارش‌های مالی خواناتری می‌کنند تا بدین طریق مسایل نمایندگی خود را کاهش دهند و ارتباط بین استقلال هیات مدیره و خوانایی گزارش هیات مدیره یک ارتباط معنادار و معکوس می‌باشد که با توجه به معکوس بودن شاخص خوانایی از قابلیت خواندن، به این معناست که هرچه استقلال هیات مدیره افزایش یابد خوانایی گزارش هیات مدیره نیز افزایش می‌یابد که این نتیجه با پژوهش مهدوی و کرمانی (۱۳۹۴) مطابقت دارد. یعنی در صورتی که بیشتر اعضای هیات مدیره را مدیران مستقل غیرموظف تشکیل دهنده هیات مدیره از کارایی بیشتری برخوردار خواهد بود. زیرا رفتارهای فرصت طلبانه مدیریت به وسیله مدیران غیراجرایی شرکت تحت کنترل و نظارت قرار می‌گیرد. مالکیت نهادی و مالکیت دولتی نیز دارای ارتباط معکوس و معنادار با خوانایی گزارش هیات مدیره می‌باشد که با توجه به شاخص معکوس خوانایی می‌توان بیان نمود که با افزایش سهم مالکان نهادی و مالکان دولتی از مالکیت، خوانایی گزارش هیات مدیره افزایش می‌یابد که مطابق با پژوهش ستایش (۱۳۸۹) می‌باشد. طبق یافته‌های قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰) بین متغیر قدرت هیات مدیره و خوانایی گزارش هیات مدیره ارتباط مستقیم و معنادارای دیده شده است که با توجه به شاخص معکوس خوانایی می‌توان بیان نمود که هرچه قدرت هیات مدیره افزایش یابد و مدیرعامل رییس هیات مدیره نیز باشد خوانایی گزارش هیات مدیره کاهش می‌یابد در نتیجه می‌توان اظهار نمود که مدیرعامل از قدرت خود در تهیه گزارش هیات مدیره با هدف مشخص استفاده می‌نماید و نقش نظارتی هیات مدیره در این حالت کم می‌شود.

جدول ۵. مطالعات مکانیزم های حاکمیت شرکتی و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری خوانایی	تأثیر بر خوانایی
تمرکز مالکیت	شاخص هرفیندال هیرشمن؛	عرب و پناهی (۱۴۰۱) قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
	اگر درصد مالکیت سهام پنج سهامدار عمده بیشتر از میانه باشد عدد ۱ و در غیر این صورت ۰	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت
استقلال هیئت مدیره	تعداد اعضای غیرموظف به کل اعضا	قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰) سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
مالکیت دولتی	میزان سهام تحت مالکیت دولت به مجموع سهام شرکت	قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
مالکیت نهادی	میزان سهام در دست سرمایه‌گذاران نهادی به کل سهام منتشره	گرکز و حقدادی (۱۳۹۷)؛ قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰) سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
قدرت هیئت مدیره	متغیر مصنوعی است، اگر رئیس هیأت مدیره و مدیر عامل هر دو یک نفر باشد؛ عدد یک، در غیر اینصورت صفر داده می‌شود.	قهرمانی صغیر و همکاران (۱۴۰۰)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت
درصد سهام شناور آزاد	اگر درصد سهام شناور آزاد بیشتر از میانه باشد عدد یک و در غیر این صورت صفر	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت

مشخصه‌های حسابرسی

شرکت‌های با صورت‌های مالی خوانایی کمتر در ارائه گزارش حسابرسی تاخیر بیشتری دارند. همچنین شرکت‌هایی که صورت‌های مالی آنها خوانایی کمتر دارد بیشتر به تغییر

حسابرس اقدام می‌کنند این بدین معناست که این شرکت‌ها برای حسابرسان خود ریسک حسابرسی بیشتری وضع می‌کنند. بنابراین شرکت‌هایی که گزارش‌های مالی خواناتر و فهم‌پذیرتری دارند برای حسابرسان خود ریسک کمتری اعمال می‌کنند و انتظار می‌رود که تغییر حسابرس کمتری داشته باشند (آمارا و همکاران، ۲۰۱۳: ۴۶۰). در پژوهش ثقفی و همکاران (۱۴۰۲) کیفیت حسابرسی بر اساس نسبت موفقیت حسابرس در کشف تحریف‌های با اهمیت در نظر گرفته شده است. توانایی و تلاش حسابرسان در جهت کشف تحریف‌های ضروری می‌تواند با خوانایی گزارش‌های مالی مستقیماً در ارتباط باشد. چرا که مدیران در تدوین این گزارش‌ها و خوانایی آنها کاملاً آزادی عمل داشته و خواسته یا ناخواسته نیات و پیش‌ذهنیه خود را آشکار خواهند ساخت.

استدلال می‌شود شرکت‌هایی که خوانایی گزارشگری مالی آنها کمتر است، تأخیر گزارش حسابرسی طولانی‌تر، حق الزحمه حسابرسی بیشتر و به احتمال بیشتری اظهار نظر ابهام در تداوم فعالیت دریافت کرده و در مقایسه با سایر شرکت‌ها تغییر حسابرس بیشتری دارند. صورت‌های مالی با خوانایی دشوار ممکن است نشان دهنده پیچیدگی باشد که این موضوع به افزایش حق الزحمه حسابرسی و تلاش بیشتر حسابرسان برای مدیریت ریسک پروژه حسابرسی منجر خواهد شد. به بیان دیگر پرداخت حق الزحمه بیشتر موجب کاهش فرصت طلبی مدیران و راستای ارائه گزارشگری مالی با خوانایی کم می‌شود. حسابرسان برای ارائه اظهار نظر خود سطحی از اهمیت را در نظر می‌گیرد هرچه این سطح اهمیت پایین برآورد شود بدین مفهوم است که حسابرسان ریسک پروژه حسابرسی را بالاتر ارزیابی کرده‌اند در نتیجه برای پوشش خود در برابر ریسک پروژه حسابرسی می‌توانند سطح اهمیت لازم برای ارائه اظهار نظر ابهام در تداوم فعالیت را کاهش دهند. شرکت‌هایی که در معرض بحران قرار دارند و تداوم فعالیت آنها با ابهام همراه است ممکن است برای پنهان کردن وضعیت خود به مدیریت سود اقدام کنند در این صورت حسابرس با افزایش ریسک دعاوی حقوقی و ریسک از دست دادن شهرت روبرو خواهد بود و ممکن است رویکردی محافظه کارانه اتخاذ کند. حسابرسان ممکن است به منظور کاهش ریسک پروژه حسابرسی احتمال صدور اظهار نظر ابهام در تداوم فعالیت را افزایش دهند. یافته‌های کاظمی علوم و همکاران (۱۳۹۹)؛ سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)، ثقفی و همکاران (۱۴۰۲) و عبدی و همکاران (۱۳۹۷) تایید کننده این استدلال است.

جدول ۶. مرور مطالعات مشخصه‌های حسابرسی و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری	تأثیر بر خوانایی
تاخیر گزارش حسابرس	لگاریتم طبیعی فاصله بین تعداد روزهای پایان سال مالی و ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده	حسین پور و همکاران (۱۴۰۰) کاظمی علوم و همکاران (۱۳۹۹)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت
تغییرات حسابرس	اگر حسابرس شرکت تغییر کرده باشد ۱ در غیر اینصورت صفر			تأثیر منفی
تحریف‌های حسابرسی	داده‌های موفقیت حسابرسی تقسیم بر تحریف‌های حسابرسی	ثقفی و همکاران (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت
حق الزحمه حسابرسی	لگاریتم طبیعی حق الزحمه حسابرسی شرکت	کاظمی علوم و همکاران (۱۳۹۹)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
اظهار نظر ابهام در تدوام فعالیت	اظهار نظر ابهام در تدوام فعالیت عدد ۱ در غیر اینصورت صفر	کاظمی علوم و همکاران (۱۳۹۹)	و طول متن	تأثیر منفی
کیفیت حسابرسی	تداوم انتخاب حسابرس	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	تأثیر مثبت
	تخصص حسابرس در صنعت			تأثیر مثبت
	تغییر حسابرس			تأثیر منفی
	شهرت حسابرس			تأثیر مثبت

گزارشگری متهورانه (جسورانه) مالیاتی

براساس تئوری نمایندگی، مدیران همواره به دنبال منافع خود و حداکثرسازی آن هستند و ممکن است از سیاست‌های مالیاتی متهورانه به عنوان ابزاری در راستای فرصت‌طلبی خود بهره بگیرند (بویسلینگ، ۲۰۱۸). از دیدگاه سنتی پرداخت مالیات کمتر، ارزش محسوب شده و موجب انتقال ثروت از دولت به سهامداران شرکت می‌شود (عرب صالحی و هاشمی، ۱۳۹۳). این موضوع موجب کاهش شفافیت در گزارشهای مالی و مستلزم پنهان نمودن حقایق و

معاملات پیچیده است که بر محیط اطلاعاتی شرکت‌ها تاثیر منفی دارد (پور حیدری و همکاران، ۱۳۹۷). اگرچه صرفه‌جویی مالیاتی از طریق تهور مالیاتی ارزش شرکت را افزایش می‌دهد اما اگر برنامه‌ریزی مالیاتی بیش از حد متهورانه باشد ممکن است موجب کاهش ارزش شرکت شده و بنابراین مدیران برای مبهم نشان دادن فعالیت‌های برنامه‌ریزی متهورانه انگیزه زیادی دارند (هانلون و هیتزمن، ۲۰۱۰). سیاست‌های متهورانه مالیاتی با ابهام در گزارشگری مالی است، علاوه بر این از آنجایی که مقامات مالیاتی زمانی که به سیاست متهورانه مالیاتی مظنون‌اند گزارش‌های مالی بیشتری افزون بر گزارش‌های مالیاتی بررسی می‌کنند، لذا مدیران سایر اطلاعات ارائه شده در گزارش‌های مالی را با ابهام و پیچیدگی ارائه می‌دهند. می‌توان استدلال کرد شرکت‌هایی که در گزارش‌های سالانه خود از واژه‌های منفی بیشتری استفاده می‌کنند، تمایل بیشتری برای دنبال کردن راهبردهای برنامه‌ریزی متهورانه مالیاتی دارند.

جدول ۷. مرور مطالعات گزارشگری متهورانه مالیاتی و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری خوانایی	خوانایی
گزارشگری متهورانه مالیاتی	تفاوت بین مالیات ابرازی و مالیات تشخیصی: هرچه قدر این معیار بزرگتر باشد سطح گزارشگری متهورانه مالیاتی بیشتر می‌باشد.	مولایی ایل ذوله و پرن‌دین (۱۴۰۲)، خانی معصوم آبادی و رجب دری (۱۳۹۸)	شاخص فلتش و طول متن شاخص فوگک	تاثیر مثبت
	نرخ موثر مالیاتی سپهر مالیاتی	مددی زاده و همکاران (۱۴۰۱)	لگاریتم طبیعی تعداد کلمات در گزارشات سالانه هیات مدیره	ندارد تاثیر منفی

مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای

به منظور بررسی ارتباط بین مسئولیت اجتماعی و خوانایی از دو نظریه ذینفعان و نمایندگی می‌تواند بهره جست. طبق نظریه ذینفعان، از مدیران شرکت‌های دارای مسئولیت اجتماعی بالاتر انتظار می‌رود افشاهایی با پیچیدگی کمتر ارائه نمایند، زیرا شفافیت در گزارشگری مالی، از رفتارهایی است که نشانگر مسئولیت در برابر جامعه می‌باشد (گلب و استراوثر، ۲۰۰۱). با توجه به مبانی مربوط و پژوهش‌های انجام شده، انتظار می‌رود که ارتباط مثبتی بین مسئولیت اجتماعی

شرکت و خوانایی صورت‌های مالی وجود داشته باشد. از دیگر سو، طبق نظریه نمایندگی، مدیران ممکن است از فعالیت‌های مربوط به مسئولیت اجتماعی برای پنهان نمودن سوء رفتارهای خود یا ناکارآمدی در راهبرد شرکت، استفاده نموده و برای منافع خود گام بردارند. با این اوصاف، امکان دارد که به منظور فعالیت‌های فرصت‌طلبانه، مدیران اقدام به پررنگ نمودن مسئولیت اجتماعی خود کرده، درحالی که عملکرد ضعیف شرکت را با پیچیده نمودن صورت‌های مالی (کاهش خوانایی) پنهان نمایند. یافته‌های پژوهش گرکز و حقدادی (۱۴۰۰) و وفایی پور و همکاران (۱۴۰۰) حاکی از آن است که بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و خوانایی صورت‌های مالی ارتباط معناداری وجود دارد و افزایش مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها سبب افزایش شاخص فوگ (کاهش خوانایی) گردیده است. در حالی که در پژوهش سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱) بین مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها و خوانایی صورت‌های مالی رابطه مشاهده نشد. از سوی دیگر رفتارهای مبتنی بر اخلاق مدیران با تشدید شفافیت و نظارت مسئولانه‌تر سبب ارتقا سطح شفافیت شده و تأثیر مثبت مفاهیم حسابداری بر خوانایی در گزارشگری مالی را تشدید می‌کند و محیط گزارشگری شفافتری را برای استفاده‌کنندگان از اطلاعات حسابداری و مالی فراهم می‌نماید.

جدول ۸. مرور مطالعات مسئولیت اجتماعی و اخلاق حرفه‌ای و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه‌گیری	نویسندگان	نحوه اندازه‌گیری خوانایی
مسئولیت اجتماعی	نمره مسئولیت اجتماعی سنجیده شش بعد مسائل محیطی، محصولات و خدمات، منابع انسانی، مشتریان، مسئولیت‌های جامعه و انرژی	گرکز و حقدادی (۱۴۰۰)؛ وفایی پور و همکاران (۱۴۰۰)	شاخص فوگ پایداری سود، صحت پیش بینی مدیریت، کاهش ریسک
	رتبه مسئولیت اجتماعی شرکتها از روش تحلیل محتوای با رویکرد شاخص CSR	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ
اخلاق مدیریت	میزان هزینه نمایندگی تأثیر مثبت	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۱)	شاخص فوگ

فرهنگ سازمانی

اجتناب از عدم اطمینان، فاصله قدرت، جمع گرایی، عمل گرایی و نوع دوستی از جنبه‌های فرهنگ سازمانی هستند که در متون مدیریت به آنها اشاره شده است. یافته ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۱) بیان کننده آن است که با افزایش اجتناب از عدم اطمینان مدیران تمایل بیشتری به پنهانکاری دارند و احتمال اینکه گزارش‌های مبهمی ارائه دهند بیشتر است. در فرهنگ‌های جمع گرا احتمال این که افراد متوسل به رفتارهای فرصت طلبانه شوند، کم است (چن^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). در جوامع با جمع گرایی برون گروهی بالا مدیریت از طریق کاهش خوانایی گزارش‌های مالی در پی کسب منفعت شخصی نیست، در حالی که در سازمان‌هایی که در آنها جمع گرایی درون گروهی بالاست احتمال رفتار فرصت طلبانه نیز بالا است و انتظار می‌رود که این رفتار بر خوانایی گزارش‌های مالی تاثیر گذار باشد. نتیجه پژوهش ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۱) موید همین مطلب می‌باشد. فرهنگ قاطعیت می‌تواند باعث افزایش جاه طلبی و فرصت طلبی مدیر و نهایتاً تاثیر بر خوانایی گزارش‌های مالی گردد و در سازمان‌هایی با تساوی جنسیتی کیفیت و خوانایی صورت‌های مالی افزایش یابد. نتیجه پژوهش ریاحی نژاد و توانگر نیز بیان کننده وجود رابطه معنادار بین تساوی جنسیتی و خوانایی گزارشگری مالی می‌باشد. تفکر بلند مدت مستلزم ایجاد اعتماد از طریق افزایش شفافیت در گزارش‌های مالی می‌باشد. در سازمان‌هایی که عملکرد گرایی در آنها بالاست، رهبران سازمان اهداف جاه طلبانه برای سازمان تدوین می‌کنند که این موضوع باعث کاهش شفافیت و خوانایی گزارش‌های مالی می‌شود. در پژوهش ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۱) بین این دو متغیر رابطه معناداری دیده نشد. سازمان‌هایی با نوع دوستی بالا بدنبال افزایش اعتماد هستند، همین امر موجب می‌شود این سازمان‌ها دارای گزارش‌های خواناتر باشند.

جدول ۹. مرور مطالعات فرهنگ سازمانی و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری	تاثیر بر خوانایی
فاصله قدرت	پرسشنامه گلوب	ریاحی نژاد و توانگر (۱۴۰۱)	شاخص فوگ	بدون تاثیر
اجتناب از عدم اطمینان	پرسشنامه گلوب			تاثیر مثبت
جمع گرایی درون گروهی	پرسشنامه گلوب			تاثیر مثبت
جمع گرایی برون گروهی	پرسشنامه گلوب			تاثیر مثبت

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری	تأثیر بر خوانایی
قاطعتیت شرکت	پرسشنامه گلوب		پرسشنامه گلوب	بدون تأثیر
تساوی جنسیتی	پرسشنامه گلوب		پرسشنامه گلوب	بدون تأثیر
آینده گرایی	پرسشنامه گلوب		پرسشنامه گلوب	تأثیر مثبت
عملگرایی	پرسشنامه گلوب		پرسشنامه گلوب	تأثیر مثبت
نوع دوستی	پرسشنامه گلوب		پرسشنامه گلوب	بدون تأثیر

استراتژی‌های کسب و کار

استراتژی تجاری تأثیر بسزایی بر پیچیدگی، ریسک و عدم قطعیت محیطی شرکت‌ها داشته و عاملی اثرگذار بر نحوه ارائه و پیچیدگی گزارش‌های مالی محسوب می‌شود. شرکت‌هایی با استراتژی پیشگام (تهاجمی) به دلیل نوآوری زیاد، عدم قطعیت و ریسک بالاتر با مشکلات متعددی نظیر ضعف گزارشگری مالی، حق‌الزحمه‌های حسابرسی بیشتر، اجتناب مالیاتی متهورانه، کنترل‌های داخلی ضعیف‌تر و متعاقباً احتمال دریافت اظهارنظر غیرمقبول مواجه هستند؛ بنابراین، اینگونه شرکت‌ها جهت پنهان نمودن اطلاعات نامطلوب خود و حفظ مزیت رقابتی، اقدام به استفاده از زبان مبهم و پیچیده در گزارش‌های مالی خود می‌کنند که نتیجه آن پیچیدگی گزارش‌های مالی و کاهش سطح خوانایی آن خواهد بود. در مقابل، شرکت‌های با استراتژی تدافعی در پی عرضه محصولات با کیفیت و مقرون به صرفه تر بوده و تمایل چندانی به نوآوری ندارند که این منجر به کاهش پیچیدگی عملیاتی و عدم قطعیت محیطی می‌گردد (مایلز و اسنو، ۲۰۰۳: ۷). بنابراین، انتظار می‌رود که این شرکت‌ها انگیزه کمتری برای پنهان ساختن اطلاعات داشته و در نتیجه، از گزارش‌های مالی خواناتری نسبت به شرکت‌های تهاجمی برخوردار باشند. بر پایه این استدلال، گزارش‌های مالی ارائه شده از سوی شرکت‌های دارای استراتژی تهاجمی از خوانایی کمتری نسبت به شرکت‌های دارای استراتژی تدافعی برخوردارند. خانی و همکاران (۱۳۹۹) نشان دادند شرکت‌های آینده‌نگر برای کشف فرصت‌های جدید تغییرهای فناوری سریع و غیرقابل پیش‌بینی دارند که در کنار فعالیت‌های گسترده پژوهش و توسعه و رقابت زیاد، باعث مشکل بودن برآورد خروجی محصولات در چنین محیطی می‌شود که پیچیدگی و ابهام بیشتری را در پی دارد و موجب ناخوانایی بیشتر در این شرکت‌ها خواهد شد. این مسئله نیز عدم تقارن اطلاعاتی را افزایش و وضوح اطلاعات افشاشده توسط مدیران را کاهش می‌دهد و در نتیجه،

اطلاعات افشاشده در گزارش های مالی پیچیده تر خواهند بود. ملکیان و ایمانی (۱۳۹۹) نیز همسو با صفری گرایلی و همکاران (۱۳۹۸) در شرکت های دارای راهبرد تهاجمی (نوآوری محور)، خوانایی گزارشگری مالی کمتر است.

جدول ۱۰. مرور مطالعات استراتژی های کسب و کار و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	اندازه گیری خوانایی	نحوه تاثیر بر خوانایی
استراتژی تهاجمی	امتیازات ترکیبی از پنج نسبت نرخ رشد فروش، هزینه تبلیغات به کل فروش، تعداد کارمندان به فروش، ارزش بازار	صفری گرایلی و پشته نوئی (۱۳۹۸) ملکیان و ایمانی (۱۳۹۹)	شاخص فوگک و شاخص طول متن	تاثیر منفی
استراتژی تدافعی	شرکت به ارزش دفتری آن و نسبت دارایی های ثابت به کل دارایی ها	صفری گرایلی و پشته نوئی (۱۳۹۸) خانی و همکاران (۱۳۹۹) ملکیان و ایمانی (۱۳۹۹)	شاخص فوگک و شاخص طول متن	تاثیر مثبت
استراتژی تمایز	برای استراتژی تمایز همزمان نسبت حاشیه سود بالا (مقدار ۱ برای این نسبت) و نسبت گردش حسابهای دریافتی پایین (مقدار ۰). در مورد راهبرد رهبری هزینه نیز دو شرط همزمان نسبت گردش حسابهای دریافتی بالا (مقدار ۱) و نسبت حاشیه سود پایین (مقدار ۰)	گرچی زاده و همکاران (۱۳۹۸)	شاخص فوگک	تاثیر مثبت
رهبری هزینه				تاثیر مثبت
استراتژی آینده نگر	امتیاز ترکیبی بنتلی و همکاران و هایگینز امتیاز ۲۴-۳۰ استراتژی آینده نگر	خانی و همکاران (۱۳۹۹)	شاخص فوگک	تاثیر مثبت

عملکرد مالی (اقتصادی و حسابداری)

اطلاعات شفاف و قابل فهم گزارش‌های عملکرد شرکت‌ها، مبنای بسیاری از تصمیم‌گیری‌ها است. تصمیم‌گیری مناسب و با کیفیت از سوی استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی مستلزم این است که آنها بتوانند این گزارش‌ها را درک کنند. بنابراین این انتظار وجود دارد که خوانانتر بودن گزارشگری مالی موجب شود استفاده‌کنندگان بتوانند راحت‌تر و با کیفیت‌تر تصمیم‌گیری کنند. استدلال می‌شود زمانی که عملکرد شرکت‌ها ضعیف است و شاخص‌های عملکرد مالی آن را بیان می‌کنند مدیران سعی می‌کنند عملکرد ضعیف شرکت را در ایجاد ابهام در خوانایی گزارش‌های مالی پنهان کنند. حسین پور و همکاران (۱۴۰۰) به شواهدی در ایران دست یافتند که نشان می‌دهد، بازار حداقل در بعضی از موارد زبان مدیران را نشانه مطمئن از عملکرد شرکت می‌داند. هر چقدر بازده دارایی منفی باشد نشان دهنده عملکرد ضعیف شرکت‌هاست. در این صورت شرکت‌ها تمایل به ارائه اطلاعات پیچیده دارند و در نهایت موجب خوانایی کم گزارش‌های مالی خواهد شد. در این حالی است که زمانی که عملکرد شرکت با بازده سهام (علی‌خانی و همکاران، ۱۳۹۶) و کیو توبین (خانی و همکاران، ۱۳۹۹) اندازه‌گیری می‌شود چنین رابطه‌ی وجود ندارد. حسین پور و همکاران (۱۴۰۲) برای سنجش عملکرد مالی از معیارهای اقتصادی؛ حسابداری و ترکیبی استفاده کرده‌اند. معیارهای اقتصادی استفاده شده در این پژوهش، بر خوانایی گزارش‌های مالی تأثیر مثبت و معنی‌داری دارند. معیارهای حسابداری نظیر بازده دارایی‌ها و سود هر سهم، بر خوانایی گزارش‌های مالی تأثیر منفی و بازده حقوق صاحبان سهام بر خوانایی گزارش‌های مالی تأثیر مثبت دارند. معیارهای ترکیبی بازار و حسابداری هم مثل کیو توبین و قیمت به سود، نشان داد که این متغیرها تأثیر مثبت و معنی‌داری بر خوانایی گزارش‌های مالی دارند. استدلال می‌شود عملکرد بهتر شرکت‌ها در قالب متغیرهای اقتصادی، حسابداری و ترکیبی بازار-حسابداری، باعث خوانایی و شفافیت اطلاعاتی در گزارش‌های مالی گردد و رفتار فرصت‌طلبانه در ارائه گزار‌های مالی نداشته باشند و تصمیم‌گیری برای سرمایه‌گذاران تسهیل گردد.

جدول ۱۱. مرور مطالعات عملکرد مالی و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه-گیری	تاثیر بر خوانایی
سود هر سهم	تقسیم میزان سود عملیاتی پس از کسر مالیات بر تعداد کل سهام	حسین و پور و همکاران (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تاثیر منفی
بازده دارایی‌ها	سود خالص بعد از مالیات تقسیم بر مجموع دارایی‌ها	حسین پور و همکاران (۱۴۰۰)		تاثیر منفی
		حسین و پور و همکاران (۱۴۰۲)		تاثیر منفی
بازده سهام	تغییرات ۳، ۶، ۹، ۱۲ ماهه بازده سهام	علی خانی و همکاران (۱۳۹۶)	شاخص فوگ	بدون تاثیر
کیو تو بین	نسبت ارزش بازار سهام به ارزش دفتری دارایی‌ها	خانی و همکاران (۱۳۹۹)	شاخص فوگ	بدون تاثیر
		حسین پور و همکاران (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تاثیر مثبت
بازده حقوق صاحبان سهام	نسبت سود خالص به میانگین حقوق صاحبان سهام	حسین و پور و همکاران (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تاثیر مثبت
ارزش افزوده اقتصادی	سود عملیاتی پس از مالیات منهای نرخ متوسط هزینه سرمایه ضربدر ارزش دفتری سرمایه	حسین پور و همکاران (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تاثیر مثبت
	ارزش افزوده نقدی			تاثیر مثبت
	ارزش افزوده بازار			تاثیر مثبت
	نسبت قیمت به سود			تاثیر مثبت

مدیریت لحن

لحن نوشتار به معنی استفاده از کلمات مثبت در برابر کلمات منفی در متون کیفی است. مدیریت لحن نوشتار عبارت است از انتخاب سطح لحن نوشتار در متن‌های کیفی به گونه‌ای که

با اطلاعات کمی همراه آن منطبق نباشد (هوانگ و همکاران، ۲۰۱۴). مدیران در گزارش‌های مربوط به پیش‌بینی عملکرد نسبت به صورت‌های مالی امکان به کارگیری لحن‌های مختلف با اهداف مدیریتی را دارند (میرعلی و همکاران، ۱۳۹۷). لحن استفاده شده در اطلاعات کیفی گزارش زمینه مناسب برای افشای اطلاعات فراهم می‌کند همچنین فرصتی برای مدیران فراهم می‌کند تا انتظارات خود از عملکرد آتی شرکت را نمایان سازند. از همین رو گزارش پی‌بینی سود حاوی کلمات مثبت و کلمات منفی می‌باشد. وفایی پور و همکاران (۱۴۰۱) دریافتند شاخص‌های (۱) مدیریت سود تعهدی و واقعی، گزارشگری مالی متقلبانه، (۲) فرار مالیاتی و اهرم مالی، (۳) تغییر و جهت دار کردن عملکرد مالی با پیچیدگی و طوانی نمودن متن به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم را در تاثیرگذاری لحن نوشتار بر خوانایی گزارشگری مالی داشته‌اند.

جدول ۱۳. مرور مطالعات مدیریت لحن و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه‌گیری	نویسندگان	نحوه اندازه‌گیری	تاثیر بر خوانایی
مدیریت لحن	پرسشنامه	وفایی پور و همکاران (۱۴۰۱)	پایداری سود، صحت پیش‌بینی، کاهش ریسک	تاثیر منفی
لحن نوشتار	فصاحت در توصیف و مدیریت لحن غیرعادی، تغییر و جهت دار نمودن عملکرد مالی، پیچیدگی و طولانی نمودن متن	وفایی پور و همکاران (۱۴۰۱)	پایداری سود، صحت پیش‌بینی مدیریت، کاهش ریسک	تاثیر منفی

تقلب در حسابداری

تقلب بر اساس بخش ۲۴ استانداردهای حسابرسی ایران عبارتست از هرگونه اقدام عمدی یا فریبکارانه‌ی یک یا چند نفر از مدیران، کارکنان یا اشخاص ثالث، برای برخورداری از مزیتی ناروا یا غیرقانونی (حساس یگانه و همکاران، ۱۳۸۸). سه عامل اصلی وجود دارد که مدیریت را به سمت انجام اقدامات متقلبانه تحت عنوان مثلث تقلب سوق می‌دهد که عبارتند از فشار، فرصت و توجیه‌گری. تجربیات گذشته نشان داده است که با وجود محرک‌هایی چون فشار، فرصت و توجیه، برخی برخی مدیران ممکن است توجه خود را به سوی فرصت‌هایی (ضعف‌هایی) که در ساختار کنترل‌های داخلی یک شرکت وجود دارد، معطوف دارند که این می‌تواند اجازه‌ی

ارتکاب تقلب را به آنان بدهد (محمدی مقدم و همکاران، ۱۳۹۷). مدیرانی که اقدام به تقلب می‌کنند، از انگیزه‌های بیشتری برای انتخاب نوع راهبرد گزارشگری مالی خود برخوردارند. یافته‌های مددی زاده و همکاران (۱۴۰۱)، رضایی پشته نوئی و صفری گرایلی (۱۳۹۷) نشان می‌دهد خوانایی گزارشگری مالی، احتمال وقوع تقلب حسابداری شرکت را کاهش می‌دهد.

جدول ۱۳. مرور مطالعات استراتژی های کسب و کار و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری خوانایی	تاثیر بر خوانایی
تقلب	وجود تجدید عدد صفر و در غیر این صورت عدد یک	مددی زاده و همکاران (۱۴۰۱)	لگاریتم طبیعی تعداد کلمات در گزارش	تاثیر منفی
	بیش‌نمایی دارایی، درآمد و سود، کم‌نمایی هزینه، کسری ذخیره مالیات، اشتباه در بکارگیری استانداردها، کسری ذخیره پایان خدمت کارکنان	رضایی پشته نوئی و صفری گرایلی (۱۳۹۷)	شاخص فوگ و طول متن	تاثیر منفی

محافظه کاری حسابداری

در صورت وجود عدم تقارن اطلاعاتی اعمال رویه‌های حسابداری محافظه کارانه می‌تواند برای انتقال اطلاعات محرمانه مدیریت به استفاده کنندگان مورد استفاده قرار گیرد و از این طریق هزینه سهام عادی را کاهش دهد. از طرف دیگر سرمایه‌گذاران از طریق اطلاعات افشا شده در مورد عملکرد بنگاه آگاهی کسب می‌کنند و سپس سرمایه‌های خود را در اختیار بنگاه قرار می‌دهند (بگنولی و واتس^۱، ۲۰۰۸). بر اساس یافته‌های کیان و همکاران (۱۳۹۹) محافظه کاری شرطی عدم تقارن اطلاعاتی بین مدیران و سرمایه‌گذاران را کاهش دهد گزارش‌های مالی بر مبنای محافظه کاری یک بازار سرمایه با آگاهی بیشتر را ایجاد نمایند. کاهش انگیزه مدیران برای ارائه اطلاعات نادرست و گمراه کننده، انگیزه اصلی برای محافظه کاری شرطی به شمار می‌رود. محافظه کاری غیر شرطی ممکن است از مالیات دعوی قضایی و علایق شخصی مدیریت به وجود آید و به دنبال آن امکان دارد ارزش اطلاعاتی مربوط به اطلاعات مالی را گزارش شده را کاهش دهد. بنابراین به دنبال آن ممکن است باعث ایجاد اختلال در خوانایی گزارش‌های مالی و منجر به تصمیمات اقتصادی جانبدارانه و ناکارآمد شود.

جدول ۱۴. مرور مطالعات محافظه کاری حسابداری و خوانایی گزارشگری مالی

طبقه متغیر	نحوه اندازه گیری	نویسندگان	نحوه اندازه گیری خوانایی	خوانایی
محافظه کاری شرطی	معیار خان و واتس (۲۰۰۷)	کیان و همکاران (۱۳۹۹)	شاخص فوگ	تأثیر منفی
محافظه کاری غیر شرطی	مدل بیور و رایان (۲۰۰۰)			تأثیر منفی
محافظه کاری	مدل گیولی و هین ^۱ (۲۰۰۰)	سمیعی و پورزمانی (۱۴۰۲)	شاخص فوگ	تأثیر ندارد

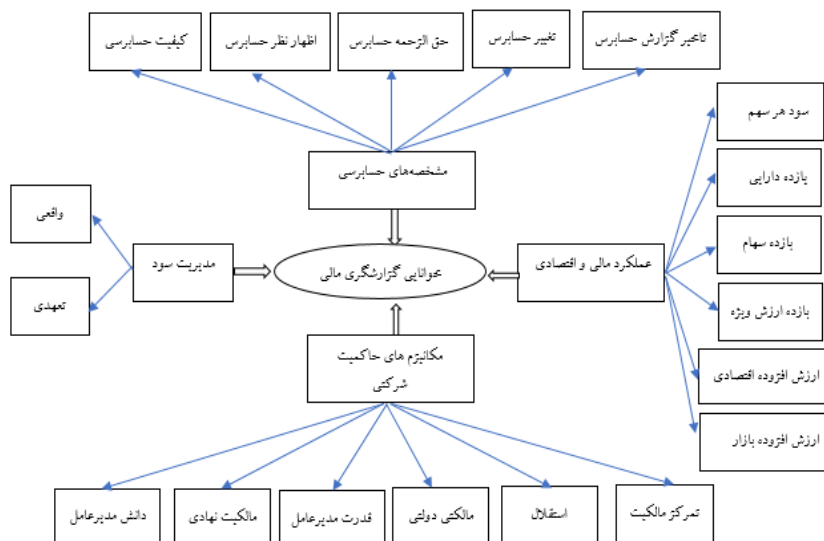
بحث و نتیجه گیری

مرور ادبیات و نشریه‌های داخلی نشان می‌دهد که گستره پژوهش‌های مرتبط با خوانایی گزارشگری مالی در ایران به طور تقریبی از سال ۱۳۹۶ آغاز گردیده است. به عبارت دیگر از این سال به بعد خوانایی گزارشگری مالی به واسطه بازخوردهای متفاوتی که نسبت به صورت‌های مالی دارد و همچنین به عنوان یکی از ابزارهای ارتباطی شرکت‌ها به ویژه بعد از چالش تضعیف اعتماد اجتماعی به اطلاعات حسابداری، در کانون توجه قرار گرفته است.

در این پژوهش مقاله‌هایی بررسی شدند که در آنها خوانایی گزارشگری مالی به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده بود و تأثیر عواملی همچون مدیریت سود، کارایی مدیران، مسئولیت اجتماعی، گزارشگری مالیاتی، ویژگی‌های رفتاری مدیریت، فرهنگ سازمانی، توانایی مدیریت، عملکرد اقتصادی-حسابداری و کیفیت حسابرسی بررسی شده است. بر اساس یافته‌های پژوهش، مهم‌ترین و پرتکرارترین مولفه‌های تعیین‌کننده خوانایی گزارشگری مالی در ایران شامل: (۱) عامل مدیریت سود (شامل واقعی و تعهدی)؛ (۲) عامل حاکمیت شرکتی (شامل تمرکز مالکیت، استقلال هیئت مدیره، مالکیت دولتی، مالکیت نهادی، قدرت هیئت مدیره، درصد سهام شناور آزاد و دانش مالی)؛ (۳) عامل مشخصه‌های حسابرسی (شامل تأخیر گزارش حسابرسی، تغییرات حسابرس، تحریف‌های حسابرسی حق‌الزحمه حسابرسی، اظهار نظر ابهام در تدویم فعالیت و کیفیت حسابرسی) و (۴) عامل عملکرد مالی و اقتصادی (شامل سود هر سهم، بازده دارایی‌ها بازده سهام، کیو تووین بازده حقوق صاحبان سهام، ارزش افزوده اقتصادی، ارزش

1. Givoly & Hayn

افزوده نقدی، ارزش افزوده بازار و نسبت قیمت به سود) می‌باشد. بنابراین مدل مفهومی استخراجی به شرح زیر است:

شکل ۱. چهارچوب مفهومی

منبع: یافته‌های پژوهش

از آنجایی که خوانایی گزارشگری مالی پیامدهای اقتصادی بااهمیتی را به دنبال دارد. لذا شناسایی عوامل مرتبط با آن از اهمیت بسزایی برخوردار است. بر این اساس پیشنهاد می‌گردد که در الگوسازی مدل بومی ایرانی تعیین‌کننده‌های خوانایی گزارشگری به عامل حاکمیت شرکتی، عملکرد مالی و اقتصادی شرکت و همچنین ویژگی‌های موسسه حسابرسی توجه بیشتری شود. همچنین بر اساس یافته‌های پژوهش مشخص شد که شاخص‌های سنجش خوانایی در پژوهش‌های ایرانی عبارتند از، شاخص فوگ، فلش، طول سند و لگاریتم تعداد کلمات در گزارش هیئت مدیره است که مهم‌ترین و پرتکرارترین آن «شاخص فوگ» می‌باشد. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت، این شاخص در بازار سرمایه ایران قابل استفاده است. با این حال به دست‌اندرکاران در این حوزه پیشنهاد می‌گردد با در نظر گرفتن تعیین‌کننده‌های شناسایی شده در این پژوهش اقدام به ایجاد و توسعه مدلی بومی ایرانی به منظور سنجش خوانایی متون

حسابداری و مالی که از روایی مناسب برخوردار بوده و در محیط گزارش‌گری ایران قابل استفاده باشد نمایند.

ملاحظات اخلاقی

حامی مالی: مقاله حامی مالی ندارد.

مشارکت نویسندگان: تمام نویسندگان در آماده‌سازی مقاله مشارکت داشته‌اند.

تعارض منافع: بنا بر اظهار نویسندگان در این مقاله هیچ‌گونه تعارض منافی وجود ندارد.

تعهد کپی‌رایت: طبق تعهد نویسندگان حق کپی‌رایت رعایت شده‌است.

منابع

- احمدی، شهرزاد. (۱۴۰۰). تأثیر بیماری سادیسم روزمره در خوانایی گزارشگری مالی بر اساس شاخص-های فوگ، فلش و طول متن. فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۵ (۶۷)، ۴۵-۲۴.
- احمدی، آمنه و قائمی، محمدحسین. (۱۳۹۷). مدیریت سود واقعی و خوانایی گزارشگری مالی. پژوهش-های کاربردی در گزارشگری مالی، ۷ (۱۳)، ۴۵-۷۲.
- ایل ذوله، پرندین، کاوه. (۱۴۰۲). بررسی رابطه کارایی مدیران و گزارشگری متهورانه مالیاتی با خوانایی گزارشگری مالی در بازار سرمایه ایران: آزمون تجربی نظریه علامت‌دهی و فرضیه مدیریت مبهم. نشریه علمی حسابداری، ۱۶-۵۶-۷۵-۸۸.
- حسین‌پور، ایزدی نیا، ناصر، محمدی خشویی، حمزه. (۱۴۰۰). تأثیر شاخص‌های عملکرد مالی و حسابرسی بر خوانایی گزارشگری مالی. دوفصلنامه حسابداری/ارزشی و رفتاری، ۶ (۱۱)، ۲۵۱-۲۷۵.
- حسین‌پور ایزدی نیا، ناصر؛ محمدی خشویی، حمزه و علیمزادی، محمد. (۱۴۰۲). بررسی تأثیر معیارهای عملکرد اقتصادی و حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای روایی اطلاعات. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۳ (۴۷)، ۵۰-۲۷.
- خانی معصوم آبادی، ذبیح اله و رجب دری، حسین. (۱۳۹۸). رابطه خوانایی گزارش‌های مالی و سیاست متهورانه مالیاتی با استفاده از سیستم معادلات همزمان. پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۱ (۱)، ۴۱-۵۴.
- خانی معصوم آبادی، ذبیح اله و رجب دری، حسین. (۱۳۹۹). رابطه استراتژی‌های تجاری آینده نگر و تدافعی با خوانایی گزارشگری مالی. فصلنامه آینده پژوهی مدیریت، ۳۱ (۱۲۲)، ۵۷-۷۰.
- جبارزاده کنگرلویی، سعید؛ متوسل، مرتضی و بهنمون، یعقوب. (۱۳۹۸). تأثیر مدیریت سود و محدودیت مالی بر خوانایی گزارشگری مالی. فصلنامه بورس اوراق بهادار، ۱۲ (۴۶)، ۵-۲۵.
- ثقفی، مهدی؛ پوریوسف، اعظم و شیرزادی، علی. (۱۴۰۲). کشف تحریف‌های حسابرسی و خوانایی گزارش‌های مالی؛ با تأکید بر نقش تعدیلی توانایی مدیران. مطالعات تجربی حسابداری مالی، ۲۰ (۸۰)، ۲۱۵-۲۸۴.
- سمیعی، امید و پورزمانی، زهرا. (۱۴۰۲). تأثیر رفتار مبتنی بر اخلاق مدیریت بر ارتباط میان مفاهیم حسابداری و خوانایی در گزارشگری مالی. فصلنامه حسابداری مالی، ۱۵ (۵۸)، ۱-۲۰.
- سرهنگی، حجت؛ ابراهیمی، سعید؛ الهیاری ابهری، حمید. (۱۳۹۳). بررسی اثر یچیدگی گزارش‌گری مالی بر رفتار معاملاتی سرمایه‌گذاران در بازار سرمایه ایران. بورس اوراق بهادار، ۲۷ (۴)، ۷۸-۵۹.

- رضائی پشته‌نوئی، یاسر و صفری گرایلی، مهدی. (۱۳۹۷). خوانایی گزارشگری مالی و احتمال گزارشگری مالی متقلبانه، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۱۰ (۱۴)، ۴۳-۵۸.
- رمضان احمدی، محمد؛ سید علی واعظ، آرمن، سید عزیز، درسه، سیدصابر. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر سبک حسابرس بر رابطه بین خوانایی گزارشگری مالی و آگاهی بخشی قیمت سهام. پژوهش‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۹ (۲)، ۳۱۱-۳۳۸.
- ریاحی نژاد، محدثه و توانگر، افسانه. (۱۴۰۰). تأثیر فرهنگ سازمانی بر رابطه مدیریت سود و خوانایی گزارش‌های مالی. پژوهش‌های حسابداری مالی و حسابرسی، ۱۳ (۴)، ۸۷-۱۱۴.
- ریاحی‌نژاد، محدثه و توانگر، افسانه. (۱۴۰۰). تأثیر فرهنگ سازمانی بر خوانایی گزارش‌های مالی، پژوهش‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۱ (۵۴)، ۶۹-۸۴.
- قهرمانی صغیر، حسنا؛ صراف، فاطمه و دارابی، رویا. (۱۴۰۰). نقش حاکمیت شرکتی در خوانایی گزارش هیات مدیره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری، ۱۰ (۳۹)، ۶۹-۸۳.
- عرب صالحی، مهدی و هاشمی، مجید. (۱۳۹۴). تأثیر اطمینان بیش از حد مدیریتی بر اجتناب مالیاتی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۲۲ (۱)، ۸۵-۱۰۴.
- علیخانی، سمیرا. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین بازده با سطح خوانایی گزارشگری پیش‌بینی سود و گزارش‌های حسابرسی آن، رضا حصارزاده، دانشکده حسابداری و مدیریت، دانشگاه فردوسی مشهد.
- کیان، علیرضا؛ فقیه، محسن و امیری، مژگان. (۱۳۹۹). ارتباط بین محافظه کاری حسابداری و خوانایی گزارشگری مالی در شرکت‌های دولتی. دوفصلنامه علمی حسابداری دولتی، ۷ (۱)، ۱۵۰-۱۳۹.
- گرکز، منصور؛ حقدادی، محمدرضا. (۱۳۹۷). بررسی ارتباط مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و خوانایی صورت‌های مالی. پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۱۱ (۴)، ۴۷-۷۰.
- گرچی زاده، مرادی، زهرا، شریف، زهرا. (۱۳۹۸). تأثیر استراتژی‌های تجاری بر خوانایی صورت‌های مالی، فصلنامه رویکردهای پژوهشی نوین در مدیریت و حسابداری، ۳ (۲۲)، ۵۳-۷۲.
- صفری گرایلی، مهدی؛ رضایی پشته‌نوئی، یاسر و نوروزی، محمد. (۱۳۹۶). مدیریت سود و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون تجربی رویکرد فرصت‌طلبانه. دانش حسابرسی، ۱۷ (۶۹)، ۲۱۷-۲۳۰.
- صفری گرایلی، مهدی و رضایی پشته‌نوئی، یاسر. (۱۳۹۸). استراتژی تجاری و خوانایی گزارشگری مالی. حسابداری مالی، ۱۱ (۴۲)، ۱۳۰-۱۵۰.
- صفری گرایلی، مهدی و رضایی پشته‌نوئی، یاسر. (۱۳۹۷). توانایی مدیریت و خوانایی گزارشگری مالی: آزمون نظریه علامت دهی. دانش حسابداری، ۹ (۲)، ۱۹۱-۲۱۸.

- محمودی مقدم، احسان؛ معین الدین، محمود و حیرانی، فروغ. (۱۳۹۷). "شناسایی و رتبه بندی عوامل مؤثر بر احتمال بروز تقلب یا اعمال مجرمانه توسط حسابداران با استفاده از نظریه مثلث تقلب". *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۷ (۲۵)، ۱۲۳ - ۱۳۸.
- مددی زاده، ابراهیم؛ تائبی نقردی، امیرحسین و زینلی، حدیث. (۱۴۰۱). تأثیر استراتژی‌های مالیاتی جسورانه و تقلب حسابداری بر خوانایی گزارشگری مالی. *دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت*، ۱۱ (۳)، ۳۷۹-۳۹۲.
- ملکیان، اسفندیار و ایمانی، کریم. (۱۳۹۹). تأثیر راهبرد کسب و کار بر خوانایی گزارشگری مالی شرکت. *حسابداری سلامت*، ۹ (۲)، ۱۱۴-۱۳۶.
- نوروزی، محمد؛ آذین‌فر، کاوه؛ عباسی، ابراهیم و داداشی، ایمان. (۱۳۹۸). طراحی مدل و ارزیابی نقش تعدیلی توانایی مدیریت بر رابطه بین خوانایی گزارشگری مالی و هزینه نمایندگی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۲ (۱)، ۱-۱۸.
- وفایی‌پور، روح‌اله؛ قاسمی، مصطفی و محسنی، عبدالرضا. (۱۴۰۰). ارائه مدل خوانایی گزارشگری مالی مبتنی بر افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری). *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۳ (۴)، ۱۱۵-۱۳۸.
- وفایی‌پور، روح‌اله؛ قاسمی، مصطفی و محسنی، عبدالرضا. (۱۴۰۱). شناسایی، اولویت‌بندی و فراتحلیل شاخص‌های افشای مسئولیت اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای و مدیریت لحن (لحن گزارشگری) مؤثر بر خوانایی گزارشگری مالی، *مجله اخلاق زیستی*، ۱۲ (۲۷)، ۱-۲۵.
- وفایی‌پور، روح‌اله؛ قاسمی، مصطفی و محسنی، عبدالرضا. (۱۴۰۱). الگوی مدیریت لحن (لحن نوشتار) و بررسی رابطه آن با خوانایی گزارشگری مالی. *پژوهش‌های مالی و رفتاری در حسابداری*، ۲ (۴)، ۱۰۱-۱۲۲.

References

- Ahmadi, Sh. (2021). The effect of everyday sadism on the readability of financial reporting based on fog, flash and text length indices, *Quarterly Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*, 5 (67), 24-45. (In Persian)
- Ahmadi, A. & Ghaemi, M. H. (2018). Real Earnings Management and Readability of Financial Reporting, *Applied Research in Financial Reporting*, 7 (13), 45-72. (In Persian)
- Ajina, A. & Laouti, M. & Msolli, B. (2016). Guiding through the fog: Does annual report readability reveals earnings management? *Research in International Business and Finance*, 38, 509-516.

- Alikhani, S. (2017). Investigating the relationship between efficiency and the level of readability of profit forecast reporting and its audit reports, Master's thesis in Accounting, Ferdowsi University of Mashhad. (In Persian)
- Amara, I. & A.B. Amar. & A.Jarboui. (2013). Detection of Fraud in Financial Statements: French Companies as a Case Study. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* 3(5): 456-472.
- Arabsalehi, M. & Hashemi, M. (2015). The Effect of Managerial Overconfidence on Tax Avoidance. *Accounting and Auditing Review*, 22(1), 85-104. doi:10.22059/acctgrev.2015.53669 (In Persian)
- Bentley-Goode, K.A. & T.C. Omer. & B.J. Twedt. (2017). Does business strategy impact a firm's information environment? *Journal of Accounting Auditing and Finance*, in press.
- Chen, Y. & J.D. Eshleman. & J.S. Soileau. (2017). Business strategy and auditor reporting, *Auditing: A Journal of Practice and Theory* 36 (8), 63-86.
- Chen, H. & Hua, Sh. & Liu, Z & Zhang, MO. (2019). "Audit fees, perceived audit risk, and the financial crisis of 2008", *Asian Review of Accounting*, 27. pp 44-57.
- DeFond, M. & Zhang, J. (2014). A review of archival auditing research. *Journal of Accounting and Economics*, 58(4), 275-326.
- El-Zoleh. & Parandin, K. (2023). Investigating the relationship between managers' efficiency and tax reporting boldness with the readability of financial reporting in the Iranian capital market: An empirical test of the signaling theory and the vague management hypothesis, *Scientific Journal of Accounting*, 16-56 75-88. (In Persian)
- Garkaz, M. & Haghdadi, M. (2021). Corporate Social Responsibility and Financial Statements Readability. *Empirical Research in Accounting*, 11(2), 47-70. doi: 10.22051/jera.2019.22923.2237
- Ghahramani Sagheer, H. & Sarraf, F. & Darabi, R. (2021). The role of corporate governance in the readability of the board of directors' reports of companies listed on the Tehran Stock Exchange, *Quarterly Scientific Research Journal of Investment Knowledge*, 10 (39), 69-83. (In Persian)
- Gorjizadeh, Moradi, Z & Sharif, Z. (2019). The impact of business strategies on the readability of financial statements, *Quarterly Journal of New Research Approaches in Management and Accounting*, 3 (22), 53-72. (In Persian)
- Habib, A. & M.M. Hasan. (2018). *Business strategies and annual report readability. Accounting and Finance, Forthcoming. Available at https://ssrn.com/abstract=3183253*
- Hasan, M.M. (2017). *Managerial ability, annual report readability and disclosure tone (April 23, 2017). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=2957135*
- Hosseinpoor, Y. & Izadinia, N. & Mohammadi Khoshoui, H; & Alimoradi, M. (2023). Investigating the Effect of Economic and Accounting performance Criteria on the Readability of Financial Reporting Based on the Information Narrative Disclosure. *Empirical Research in Accounting*, 13(1), 21-40. doi: 10.22051/jera.2022.40870.3022 (In Persian)

- Jabarzadeh Kangarloui, S. & Motavasel, M. & Behnemoun, Y. (2019). The effect of earnings management and financial constraints on the readability of financial reporting, *Quarterly Journal of the Stock Exchange*, 12 (46), 5-25 (In Persian)
- Khani masoomabadi, Z. Rajabdorri, H. (2019). The Relationship between the Unreadability of Financial Reports and Tax Aggressiveness via Simultaneous Equation System. *Financial Accounting Research*, 11(1), 41-54. doi: 10.22108/far.2019.116545.1445 (In Persian)
- Khani Masoomabadi, Z. & Rajab Dari, H. (2019). The relationship between forward-looking and defensive business strategies and the readability of financial reporting, *Management Futures Quarterly*, 31 (122), 57-70 (In Persian)
- Kian, A. & Faghih, M. & Amiri, M. (2021). The Relationship of between Accounting Conservatism and Financial Reporting Readability in Public Companies. *Governmental Accounting*, 7(1), 129-144. doi: 10.30473/gaa.2021.56327.1433(In Persian)
- Lim, E. K.Y. & Chalmers, K. & Hanlon, D. (2018). The influence of business strategy on annual report readability, *Journal of Accounting and Public Policy*, 37(1): 65-81.
- Madadzadeh, E. & Taebinaghanderi, A. & Zeinali, H. (2022). The Impact of Tax aggressiveness and Accounting Fraud on Financial Reporting Readability. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 11(43), 379-392. (In Persian)
- Miles, R.E. & C.C. Snow. (2003). *Organizational Strategy, Structure, and Process*, Stanford University Press, Stanford, CA.
- Malekian, E. & Imani, K. (2020). The effect of business strategy on the financial readability of companies. *Journal of Health Accounting*, 9(2), 114-136. doi: 10.30476/jha.2021.81448.1275(In Persian)
- Mirali, M. & Gholami moghaddam, F. & Hesarzadeh, R. (2018). Investigation of the Relationship between Financial Reporting Tone with Future Corporate Performance and Market Return. *Financial Accounting Knowledge*, 5(3), 81-98. (In Persian)
- Mohammadi, M. & Yazdani, S. & Khan-mohammadi, M. H. & Maham, K. (2020). Financial reporting fraud detection: an analysis of data mining algorithms. *International Journal of Finance & Managerial Accounting*, 4(16), 1-12. (In Persian)
- Mohammadi Moghadam, E. & Moeinadin, M. & Heyrani, F. (2018). Identify and rank the factors affecting the risk of fraud or criminal acts by accounting using the fraud triangle theory. *Journal of Management Accounting and Auditing Knowledge*, 7(25), 123-138. (In Persian)
- Naiker, V. & F. Navissi, V. Sridharan. (2008). *The agency cost effects of unionization on firm value*, *Journal of Management Accounting Research* 20: 133–152.
- Norouzi, M. & Azinfar, K. & Abbasi, E. & Dadashi, I. (2020). Modeling the Moderating Role of Management Ability in the Relationship between Financial Reporting Readability and Agency Cost. *Financial Accounting Research*, 12(1), 1-18. doi: 10.22108/far.2019.116175.1433 (In Persian)

- Ramezan Ahmadi, M. & Vaez, S. A. & Arman, S. A. & Dorseh, S. S. (2022). The Effect of Auditor Style on the Relationship between Financial Reporting Readability and Stock Price Informativeness. *Accounting and Auditing Review*, 29(2), 311-338. doi: 10.22059/acctgrev.2022.328009.1008583(In Persian)
- Rezaei Pitehnoei, Y. & Safari Graili, M. (2018). Readability of financial reporting and the probability of fraudulent financial reporting, *Financial Accounting Research*, 10 (14), 43-58 .(In Persian)
- Riahi Nejad, M. & Tavangar, A. (2021). The effect of organizational culture on the relationship between earnings management and readability of financial reports, *Financial Accounting and Auditing Research*, 13 (4), 87-114 .(In Persian)
- Riahi Nezhad, M. & tavangar, A. (2022). The Impact of Corporate Culture on Readability Of Financial Reports. *Accounting and Auditing Research*, 14(54), 69-84. doi: 10.22034/iaar.2022.156645(In Persian)
- Safari Graili, M. & Rezaei Piteh Noue, Y. & Norouzi, M. (2017). Earnings Management and Financial Reporting Readability: *An Empirical Test of the Opportunistic Approach*, 17 (69), 217-230 .(In Persian)
- Safari-Graili, M. & Rezaei-Piteh Noe, Y. (2019). Business Strategy and Readability of Financial Reporting, *Financial Accounting*, 11 (42), 130-150 .(In Persian)
- Safari-Grayili, M. & Rezaei-Pite-Noue, Y. (2018). Management Ability and Readability of Financial Reporting: Testing the Signaling Theory, *Journal of Accounting Knowledge*, 9 (2), 191-218 .(In Persian)
- Saghafi, M. & Pouryousef, A. & Shirzadi, A. (2013). Detection of audit distortions and readability of financial reports; with emphasis on the moderating role of managers' ability, *Empirical Studies in Financial Accounting*, 20(80), 215-284 .(In Persian)
- Samiei, O. & Pourzamani, Z. (2013). The effect of ethical management behavior on the relationship between accounting concepts and readability in financial reporting, *Financial Accounting Quarterly*, 15 (58), 1-20 .(In Persian)
- Sarhangi, H. & Ebrahimi, S. & Alahyari Abhari, H. (2014). Studying the effect of financial reporting complexity on investors' trading behavior in the Iranian capital market. *Stock Exchange*, 27 (4), 59-78.(In Persian)
- Scott, W.R. (2009). *Financial Accounting Theory*. Pearson education, pp. 228236.
- Vafaei poor, R. & Ghasemi, M; & Mohseni, A. (2022). Development of a Financial Reporting Readability Model based on the Disclosure of Social Responsibility, Professional Ethics, and Tone Management (Reporting Tone). *Financial Accounting Research*, 13(4), 115-138. doi: 10.22108/far.2022.132574.1856(In Persian)
- Vafaipoor, R. & Ghasemi, M. & Mohseni, A. (2014). Identification, prioritization and meta-analysis of indicators of social responsibility disclosure, professional

ethics and tone management (reporting tone) affecting the readability of financial reporting, *Journal of Biological Ethics*, 12 (27), 1-25. (In Persian)

Vafaeipour, R. & Ghasemi, M. & Mohseni, A. (2012). Tone Management Model (Writing Tone) and Investigating Its Relationship with Readability of Financial Reporting, *Financial and Behavioral Research in Accounting*, 2 (4), 101-122. (In Persian)

COPYRIGHTS

This is an open access article under the CC BY-NC-ND 4.0 license.